

VEROTUKSEN KOLMILOIKKA

Näin yritysten ja omistamisen verotuksesta
tehdään kilpailukykyistä

Hyvinvoinnin rahoituspohjan turvaaminen edellyttää rakenteellisia uudistuksia. Verotuksen uudistaminen investointeihin kannustavaksi on verraten yksinkertaista toteuttaa, koska se on kansallisen lainsäädännön käsissä.

Yritysverotuksen taso vaikuttaa yritystoiminnan ja investoimisen houkuttelevuuteen. Yritysverotuksen tasolla on myös merkitystä kansainvälisten yritysten avaintoimintojen sijoittumisen kannalta. Suomen yhteisöverokanta ei ole enää niin kilpailukykyinen kuin muutama vuosi sitten.

Nykyinen osinkoveromalli ei kannusta riittävästi kasvuun. Se suosii fyysistä omaisuutta ja syrjii osaamispääomaa. Yritysten kasvun kannalta ei ole myöskään järkevää kohdella pörssilistattuja yrityksiä ankarammin kuin listamattomia yrityksiä. Pääomatuloverotus on kansainvälisesti vertaillen kireää.

Yrittämisen ja omistamisen verotuksen uudistaminen edellyttää kolmiiloikkaa, jossa yhteisöverokantaa alennetaan, osinkoverotus tehdään neutraaliksi ja pääomatuloverotuksen progressiosta luovutaan.

- ◆ Verotuksen kolmiiloikka on kokonaisuudistus, jolla yrittämisen ja omistamisen verotus tehdään kansainvälisesti kilpailukykyiseksi.
- ◆ Yhteisöverokanta lasketaan uudistuksessa 15 prosentin tasolle.
- ◆ Osinkoverotus uudistetaan siten, että kaikista osinkotuloista maksetaan 17,7 prosentin vero riippumatta yhtiön nettovarallisuudesta ja tulojen tasosta.
- ◆ Yritykseen sijoitetun omaisuuden tuoton kokonaisveroaste yhdessä yhteisöveron kanssa asettuu 30 prosenttiin eli samalle tasolle pääomatuloveron kanssa. Pörssiosinkoja kohdellaan samoin kuin listamattomien yritysten osinkoja.
- ◆ Pääomatuloverotuksessa siirrytään yhdenmukaiseen 30 prosentin verokantaan.

Suomessa on välttämätöntä tehdä rakenteellisia uudistuksia, jotka tukevat talouskasvua ja työllisyyttä. Niitä tarvitaan julkisten menojen rahoituksen takaamiseksi, mutta viime kädessä ihmisten tulevaisuuden ja hyvinvoinnin varmistamiseksi. Yksi osa työhön ja investointeihin kannustavia rakenteellisia uudistuksia ovat verotuksen uudistukset. Tämän lisäksi kilpailukykyinen toimintaympäristö koostuu lukuisista tekijöistä, kuten toimivasta infrastruktuurista, osaavan työvoiman saatavuudesta, joustavista työmarkkinoista, kohtuullisesta kustannustasosta sekä julkisen hallinnon ja oikeuslaitoksen toimivuudesta.

Suhteessa muihin edellä mainittujen tekijöihin, verojärjestelmän kilpailukykyyn parantaminen on mahdollista toteuttaa nopeasti, koska se on lähes täysin kansallisen lainsäätäjän käsissä.

Nopea toteutus toimii myös elvytystoimena koronakriisistä toipumiseksi. Kun yritystoiminta kasvaa, yritykset, työntekijät ja yritysten omistajat kerryttävät veroja ja veronluotoisia maksuja monissa eri muodoissa, kuten ansiotuloveroina, eläke-, työttömyys- ja sairausvakuutusmaksuina,

Verotuksen kolme loikkaa

Yritysverotus

Yhteisöverokanta alennetaan 15 prosenttiin.

Osinkoverotus

Luovutaan pörssiosinkojen ja muiden osinkojen erilaisesta verokohtelusta ja siirrytään yhdenmukaiseen ja neutraaliin osinkoveromalliin. Listaamattoman yhtiön osingon verokohtelua ei kytketä enää yhtiön varallisuusasemaan. Osingonsaajalle osinko on tässä mallissa aina pääomatuloverotuksen piirissä, eli ansiotulo-osingoista luovutaan.

Neutraalissa osinkoveromallissa osingon kokonaisveroaste on sama kuin pääomatulon veroaste eli 30 prosenttia. Yhteisöverokanta alennetaan ehdotuksen mukaisesti 15 prosenttiin, jonka lisäksi osingosta maksetaan 17,7 prosentin osinkovero kaikilla tulotasoilla (ks. Taulukko 5 sivulla 13).

Pääomatulojen verotus

Pääomatuloverotuksessa poistetaan korkeampi pääomatuloverokanta (34 %) ja sovelletaan yhdenmukaisesti 30 prosentin verokantaa kaikkiin pääomatuloihin. Pääomatulojen verokantaa pitää pyrkiä alentamaan lähivuosina 30 prosentista kansainvälisesti kilpailukykyisemmälle tasolle.

yhteisöveroina, pääomatuloveroina, arvonlisäveroina sekä erilaisina ympäristö- ja kulutusveroina.

Ehdotamme yritysten ja pääomatulojen verotukseen kokonaisuudistusta, jossa yhteisöverokanta lasketaan 15 prosenttiin, pääomatuloverokanta asetetaan 30 prosenttiin ja osinkojen verotus uudistetaan siten, että osingosta maksettava kokonaisvero asettuu samalle tasolle pääomatuloverokannan kanssa eli 30 prosenttiin.

Finanssikriisin jälkeisestä ajanjaksosta käytetään nimitystä menetetty vuosikymmen. Tilastojen valossa nimitys ei ole liioittelua. Suomen bruttokansantuote saavutti vasta vuonna 2019 finanssikriisiä edeltäneen vuoden 2008 tason, joka oli 43 618 euroa asukasta kohti. Vuonna 2019 luku oli 43 563 euroa.¹ Bruttokansantuotteella mitattuna Suomi on jäänyt jälkeen kaikista muista Pohjoismaista. Myös työllisyysaste on Suomessa pysynyt sitkeästi muita Pohjoismaita heikommalla tasolla.

Meidän pitää kyetä estämään toinen peräkkäinen menetetty vuosikymmen. Se ei onnistu ilman kilpailukykyä parantavia uudistuksia.

Koronakriisin vuoksi Suomen kansantalous supistuu tuntuvasti vuonna 2020, ja julkinen talous on kääntynyt voimakkaasti alijäämäiseksi. Valtio voi tiettyyn rajaan asti rahoittaa julkisia menoja velalla, mutta se ei voi yksin luoda kestäväää kasvua, sillä talouskasvu ja työpaikat syntyvät yrityksissä. Hyvinvoinnin rahoitus pohja voidaan turvata vain talouden elpymisen, kasvun ja korkean työllisyyden kautta.

Yritysverotus

Yritysverotus vaikuttaa investointeihin

Esitys: Yhteisöverokanta alennetaan 15 prosenttiin nykyisestä 20 prosentista.

Yritysverotuksen taso vaikuttaa yritystoiminnan houkuttelevuuteen. Yritystoiminnan kannustimiin vaikuttaa paitsi yhtiön verotus myös erityisesti yhtiön ja yhtiön omistajan kokonaisverotuksen taso.² Mitä ankarampaa yritysverotus on suhteessa palkkatyöhön ja vapaa-aikaan, sitä vähemmän ihmisillä on kannustimia yritystoiminnan aloittamiseen ja yritystoiminnan kasvattamiseen.

Jos yritystoiminnan verotusta ei tarkastella kokonaisuutena, se kohoaa helposti muita sijoi-

tuskohteita kireämmäksi. Yhteiskunnan näkökulmasta ei ole järkevää ohjata pääomia pois yritystoiminnasta muihin sijoitusvaihtoehtoihin, koska silloin tietoisesti vähennetään työllistävää ja uutta luovaa toimintaa suhteessa siihen, että sijoituksia kohdeltaisiin neutraalisti.

Yhtiön tasolla yrityksen voiton verotus muodostuu veropohjasta eli verotettavan tulon määrittämisestä ja veropohjaan sovellettavasta nimellisestä yhteisöverokannasta eli prosentista, jolla tuloa verotetaan. Yritysverotuksen tosiasialliseen tasoon (efektiivinen veroaste) vaikuttaa siis sekä se, miten

verotettava tulo määritetään, että se, millä verokannalla verotettavaa tuloa verotetaan.

Verotuksen kansainvälinen kilpailukykyisyys painottuu erityisesti yritysverotuksessa, koska pääomat liikku-

vat helposti rajojen yli. Se vaikuttaa sekä siihen, saadaanko Suomeen lisää ulkomaisia investointeja, että siihen, investoivatko Suomessa toimivat yritykset jatkossakin tänne.

Yritysverotuksella on vaikutusta yritysten päätöksiin investoinneista.³ Yritysverotus vaikuttaa investointeihin ensisijaisesti investointihankkeen pääomakustannuksen kautta. Pääomakustannuksella tarkoitetaan investointihankkeelta vaadittavan, veroja edeltävän tuoton minimivaatimusta. Mitä ankarampi on investoinnin tuotosta maksettava yhteisövero, sitä korkeammaksi muodostuu investoinnin veroja edeltävä tuottovaatimus. Näin ollen yritys saattaa yhteisöveron vuoksi jättää investoimatta sellaisiin hankkeisiin, jotka olisivat ilman yhteisöveroa, tai matalam-

malla yhteisöverolla, kannattavia (ks. Taulukko 2 sivulla 4).

Yritysverotuksen taso vaikuttaa myös yritysten päätöksiin siitä, millä tavalla investoinnit rahoitetaan. Vaihtoehtoja ovat velkarahoitus, oman pääoman rahoitus ja tulorahoitus, eli rahoitus yhtiöön kertyneillä voittovaroilla. Verotuksen näkökulmasta velkarahoitus on lähtökohtaisesti houkuttelevin rahoitusmuoto, sillä velkarahoituksessa investoinnille maksettava korvaus, korko, on verotuksessa vähennyskelpoinen meno investoinnin tehneelle yritykselle. Omalle pääomalle maksettava korvaus, osinko, ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.⁴ Verotus siis suosii velkarahoitusta suhteessa tulorahoitukseen.

Velkarahoituksen verokannustin on ongelmallinen rahoitusmuotojen neutraliteetin eli samanlaisen verokohtelun näkökulmasta. Rahoitusmuotojen epäneutraliteettia voidaan vähentää mahdollisimman matalalla yhteisöverokannalla. Mitä matalampi on yritysverotuksen taso, sitä enemmän yrityksillä on kannustimia rahoittaa investoinnit omalla pääomalla (ks. Taulukko 1).

Taulukon 1 esimerkissä investoinnin lainarahoituksella on kymmenen prosenttiyksikön etu suhteessa omaan pääoman rahoitukseen nykyisellä yhteisöverokannalla. Jos yhteisövero alennetaan 15 prosenttiin, veroetu kutistuu 7,5 prosenttiyksikköön.

Suomi tarvitsee lisää sijoituksia

Yritysverotuksella on merkittävä vaikutus Suomeen suuntautuvien suorien sijoitusten määrään, sillä se voidaan ottaa konkreettisenä tekijänä huo-

Mitä kireämpi verotus, sitä korkeampi tuottovaatimus.

Taulukko 1. Esimerkki velkarahoituksen veroedusta investoinneissa

	Yhteisövero 20 %		Yhteisövero 15 %	
	Oma pääoma	Vieras pääoma	Oma pääoma	Vieras pääoma
Oma pääoma	100	0	100	0
Vieras pääoma	0	100	0	100
Tulo	10	10	10	10
Korkomeno (5 %)	0	5	0	5
Verotettava tulo	10	5	10	5
Yhteisövero	2	1	1,5	0,75
Tuotto	8	4	8,5	4,25
Investoinnin veroaste, %	20	10	15	7,5
	<i>ero 10 %-yks.</i>		<i>ero 7,5 %-yks.</i>	

Yhteisöveron vaikutus investoinnin tuottovaatimukseen

Oletetaan, että on kaksi yritystä, jotka selvittävät miljoonan euron suuruisen omalla pääomalla tehtävän investoinnin toteuttamisen kannattavuutta. Yritys A:n kaavaileman hankkeen tiedetään tuottavan joka vuosi vähintään 60 000 euroa ylijäämää ennen veroja. Yritys B:n hanke on hieman kannattavampi. Se tuottaa vuosittain vähintään 100 000 euroa.

Oletetaan, että kummankin yrityksen omistajat voisivat saada varoilleen viiden prosentin tuoton sijoittamalla rahansa muihin yritystoimintaa riskittömämpiin sijoituskohteisiin. Laskelmassa oletetaan, ettei pääomatuloja veroteta lainkaan. Yksinkertaisuuden vuoksi oletetaan myös, ettei poistoja tehdä.

Toteutuakseen kummankin hankkeen on tuotettava verojen jälkeen enemmän kuin viisi prosenttia.

Taulukon 2 ensimmäisessä sarakkeessa yritysten kohtaama yhteisövero on 20 prosenttia. Yritys A:n tuotto verojen jälkeen jää alle viiden prosentin, joten se jää toteutumatta. Yritys B:n hanke sen sijaan toteutuu.

Toisessa sarakkeessa yhteisövero on 15 prosenttia. Näissä oloissa molemmat hankkeet voivat toteutua, yritys A:n hanke tosin vain rimaa hipoen.

Esimerkin laskelmassa korkeampi yhteisöveron kanta johtaa siihen, että toinen investoinneista jää toteutumatta, kun vaihtoehtoinen riskitön sijoitus on kannattavampi.

Näiden kaavamaisten esimerkkien tarkoituksena on havainnollistaa yhteisöveron vaikutusta investoinnin tuottovaatimukseen ja sitä kautta sen toteutumiseen. Todellisuudessa yrittäjien, omistajien ja yritysjohdon kohtaama tilanne on paljon monimutkaisempi. Investointilaskelmiin vaikuttavat ratkaisevasti esimerkiksi omistajien verotus, poistojärjestelmä, mahdollisuus velkarahoi- tukseen ja korkovähennyksiin, mutta luonnollisesti kaikki muutkin toimintaympäristöön liittyvät tekijät ja riskit.

Investoinneissa omistajat sitovat pääomaa pitkäaikaisiin ja riskipitoisiin hankkeisiin. Verotuksessa kannustavuuden lisäksi olennaista investointien toteutumiseen onkin järjestelmän läpinäkyvyys ja vakaus.

Taulukko 2. Investoinnin tuottovaatimus eri yhteisöverokannoilla

	Yhteisövero 20 %		Yhteisövero 15 %	
	Yritys A	Yritys B	Yritys A	Yritys B
Oma pääoma	1 000	1 000	1 000	1 000
Tulo	60	100	60	100
Verotettava tulo	60	100	60	100
Yhteisövero	12	20	9	15
Tuotto	48	80	51	85
Tuotto, %	4,8	8,0	5,1	8,5

mioon investointien kannattavuuslaskelmissa. Yritysverotuksen rooli vielä korostuu Suomen kaltaisessa pienessä ja syrjäisessä avotaloudessa, joille kansainvälisten sijoitusten suhteellinen merkitys on isompi kuin suurten sisämarkkinoiden talouksissa. Suomi ei ole menestynyt sijoitusten houkuttelemisessa erityisen hyvin, vaan niiden kanta on kansainvälisesti vertaillen vaatimaton (ks. Kuvio 1).

Yritysverotuksella on myös vaikutusta kansainvälisten yritysten avaintoimintojen sijoittumiseen. Suomen taloudellisen menestymisen ja verotulojen turvaamisen näkökulmasta olisi tärkeää, että kansainvälisesti toimivat yritykset – niin suomalaiset kuin ulkomaiset konsernit – sijoittaisivat mahdollisimman paljon avaintoimintojaan Suo-

meen. Yritysten avaintoimintoja ovat erityisesti pääkonttoritoiminnot (johto), tutkimus- ja kehitystoiminnot (t&k) sekä aineettoman omaisuuden (IPR) omistaminen ja hallinnointi.

Avaintoiminnot ovat yleensä konsernien suurinta lisäarvoa tuottavia toimintoja ja niiden yhteyteen sijoitetaan usein myös muita toimintoja, kuten valmistusta ja myyntiä. Kansainvälisten yritysten avaintoimintojen ympärille muodostuu usein kumppanuus- ja alihankintayritysten verkostoja.

Tyypillistä on, että pääkonttori tekee yhteistyötä paikallisten korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten

Verotus vaikuttaa avaintoimintojen sijoittumiseen.

kanssa. Pääkonttoritoiminnot myös tarvitsevat paljon korkean lisäarvon asiantuntijapalveluja, kuten esimerkiksi konsultointi-, rahoitus-, tilintarkastus- ja lakipalveluja. Pääkonttorit siis synnyttävät ympärilleen liiketoimintamahdollisuuksia, jotka edelleen omalta osaltaan tukevat pääkonttorien sijaintivaltioiden kasvua ja työllisyyttä.

Kansainvälisten yritysten avaintoiminnot tuottavat sijaintimailleen merkittävästi verotuloja. Kansainvälisen siirtohinnoittelun periaatteiden mukaan merkittävää lisäarvoa tuottaville ja liiketoiminnan riskejä kantaville avaintoiminnoille on kohdennettava merkittävä osuus konsernin maailmanlaajuisesta verotettavasta tulosta. Tämä tarkoittaa sitä, että kansainväliset konsernit maksavat yleensä suurimmat yritysverot niihin maihin, joissa niiden avaintoiminnot sijaitsevat.⁵

Verokilpailu on kovaa

Yritysverotuksen tosiasiallinen taso (efektiivinen veroaste) määräytyy veropohjan ja yhteisöverokannan perusteella. Yritysverotuksen tosiasiallisen tason kansainvälinen vertailu ei ole yksiselitteistä, sillä verotettavan tulon määrittämisen yksityiskohdat eroavat suuresti eri maissa.⁶ Sitä vastoin nimellisen yhteisöverokannan vertailu on yksinkertaista ja läpinäkyvää. Tästä syystä nimellisellä

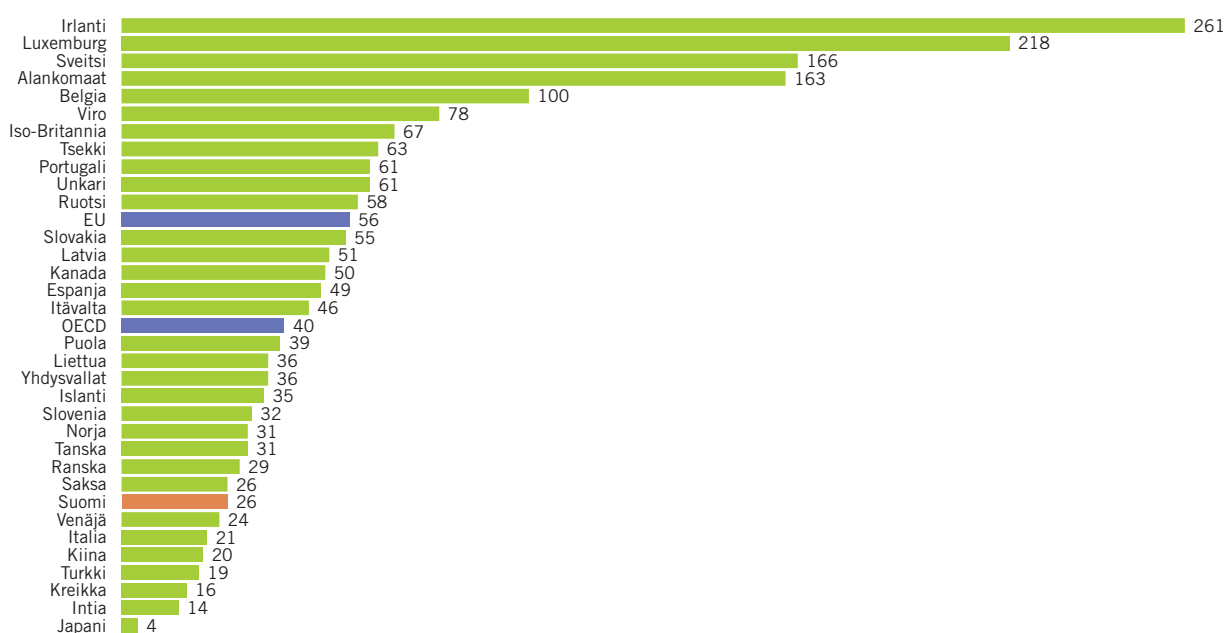
yhteisöverokannalla on kansainvälisessä verokilpailussa käytännössä enemmän painoarvoa kuin veropohjassa toteutettavilla huojuuksilla.

Yhteisöverokannan alentamista pidetään kansainvälisesti (EU, OECD ja verosopimukset) hyväksyttävänä verokilpailun muotona. Esimerkiksi EU:ssa on katsottu, että jäsenvaltioilla on itsenäinen oikeus päättää yleisestä yhteisöverokannastaan. Sitä vastoin erilaisiin veropohjassa toteutettaviin verokannustimiin saattaa liittyä ongelmia haitallisen verokilpailun torjumista koskevien hankkeiden tai valtioneuvoston näkökulmasta.

Suomessa tehtiin vuonna 2014 merkittävä yhteisöverokannan alennus. Tuolloin verokantaa alennettiin 24,5 prosentista 20 prosenttiin. Vuonna 2014 Suomen 20 prosentin yhteisöverokanta oli kansainvälisesti varsin kilpailukykyinen. Tuolloin EU-maiden yhteisöverokantojen keskiarvo oli 22,4 prosenttia. Ruotsissa yhteisöverokanta oli 22, Tanskassa 24,5, Norjassa 27 ja Islannissa 20 prosenttia.

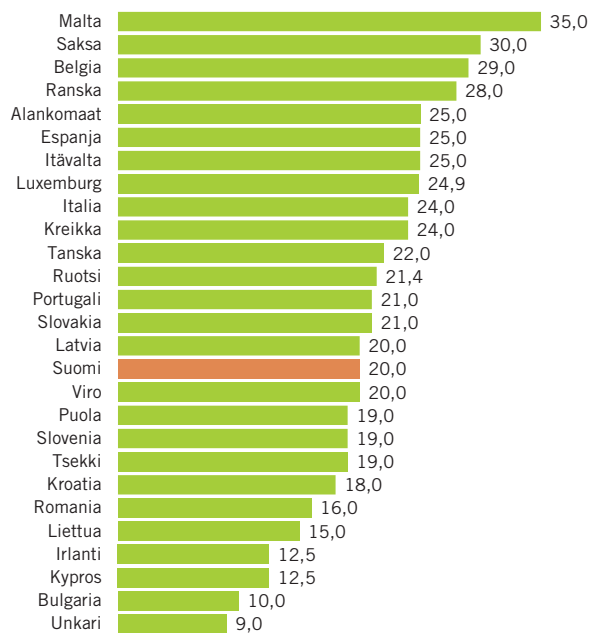
Vuonna 2020 Suomen yhteisöverokannan kilpailukyky on heikentynyt: EU:n keskiarvo on alentunut 21 prosenttiin. Ruotsi on alentanut verokantansa 21,4:een, Tanska 22:een ja Norja 22 prosenttiin. Islannissa yhteisöverokanta on ollut 20 prosenttia vuodesta 2011 lähtien (ks. Kuvio 2 sivulla 6).

KUVIO 1. Ulkomaiset suorat sijoitukset eri OECD- ja G20-maihin suhteessa bkt:hen vuonna 2018 (%)

Lähde: OECD.

KUVIO 2. Yhteisöverokannat EU-maissa vuonna 2020 (%)

Lähde: KPMG.

Poikkeuksetkin ovat perusteltuja

Koska Suomen yhteisöveron veropohja on laaja ja erityishuojennukset puuttuvat, yritysverotuksen tosiasiallisen tason suhteessa muihin maihin voi tulkita ankarammaksi kuin pelkkä yhteisöverokantojen vertailu antaisi ymmärtää.⁷ Vuoden 1993 pääomaverouudistuksessa yhteisöverokannan alentamisen vastapainoksi yritysverotuksen veropohjaa laajennettiin merkittävästi. Muun muassa niin sanotut yleiset tuloksentasausvaraukset poistettiin. Vuoden 1993 uudistuksesta lähtien keskeisenä veropoliittisena tavoitteena on ollut yritysverotuksen veropohjan säilyttäminen mahdollisimman laajana.

Yhteisöverokannan alentaminen on tehokkaampi ja läpinäkyvämpi keino parantaa yritysverotuksen kilpailukykyä verrattuna veropohjan muutoksiin. Siksi ensisijainen huomio on kiinnitettävä verokannan alentamiseen.

OECD-maissa on laajasti käytössä tutkimus- ja kehittämistoimintaan kohdennettuja erityisiä verohuojennuksia. Esimerkiksi Euroopan komission vuonna 2016 antama direktiiviehdotus EU:n jäsenvaltioiden yritysveropohjan harmonisoimiseksi (COM (2016) 685) pitää sisällään varsin laajan ja pysyväluonteisen t&k-verovähennyksen.⁸

Verokilpailussa on pidettävä huolta siitä, että kilpailijamaiden verojärjestelmä ei tosiasias-

muodostu esimerkiksi t&k-investoinneille Suomea houkuttelevammaksi esimerkiksi t&k-verokannustinten takia. Tästä syystä yhteisöverokannan alennuksen on oltava merkittävä. Jos verokannan ero suhteessa kilpailijamaihin jää pieneksi, veropohjien eroavaisuudet saattavat tehdä edelleen investoinnit kannattavammiksi maihin, joissa verokanta on hieman korkeampi, mutta esimerkiksi t&k-vähennykset pienentävät tosiasiallisesti maksettavan veron osuutta.

Yritysverotuksen poikkeuksia on tarkasteltava osana kokonaisuutta ja suhteessa muiden maiden malleihin.

Kansainvälisten käytäntöjen mukaan yhteisöjen tytäryhtiöiden osakkeiden luovutuksista saatavat voitot ovat verovapaita (ns. participation exemption). Tarkoituksena on estää yritysten voiton kahdenkertainen verotus yrityksen sisäisissä konsernirakenteissa. Suomenkin verolainsäädäntöön sisältyy yhteisöjen osakeluovutusten verovapausmalli, mutta se on soveltamisalaltaan huomattavan tiukka ja pitää sisällään verorriitoja aiheuttavia tulkinnanvaraisuuksia.⁹

Suomen pitäisi uudistaa yhteisöjen osakeluovutusten verovapausmalli vastaamaan kansainvälisiä käytäntöjä. Esimerkkiä voitaisiin ottaa komission vuonna 2016 antamasta direktiiviehdotuksesta. Komission ehdotuksen mukaan (muiden kuin kaupankäyntitarkoituksessa omistettujen) osakkeiden luovutuksesta saatu tuotto olisi yhteisölle verovapaata tuloa edellyttäen, että verovelvollinen on omistanut vähintään 12 kuukauden ajan vähintään 10 prosenttia yhtiön pääomasta tai äänioikeuksista.¹⁰

Tällainen yksinkertainen lakimuutos mahdollistaisi joustavammat yritysraakenteiden järjestelymahdollisuudet, mikä parantaisi Suomen asemaa pääkonttorien ja konsernin omistusyhtiöiden sijaintivaltiona.

Toisin kuin monissa kilpailijamaissa (esim. Ruotsi) Suomessa pörssin ulkopuolella tehtävissä osakekaupoissa ja yritysjärjestelyissä osakkeiden siirrosta peritään varainsiirtovero. Varainsiirtoverolla on haitallisia vaikutuksia pääoma- ja yrityskaupamarkkinoiden toimintaan. Monissa tilanteissa varainsiirtovero myös käytännössä estää konsernien juridisten rakenteiden tarkoituksenmukaiset järjestelyt. Varainsiirtoverotuksen poistamisella tehostettaisiin pääoma- ja yrityskaupamarkkinoiden toimintaa ja parannettaisiin Suomen asemaa kansainvälisten konsernien avaintoimintojen sijaintimaana.

Yhteisöveron alentamisen vaikutukset verotuottoihin

Arvioita staattisista vaikutuksista

Staattisesti laskettuna yhteisöverokannan alentaminen yhdellä prosenttiyksiköllä tarkoittaa julkiselle taloudelle noin 300 miljoonan euron veronmenetystä vuodessa. Näin ollen yhteisöverokannan alentaminen 20 prosentista 15 prosenttiin tarkoittaisi yhteisöveron tuoton alenemista 1,5 miljardilla eurolla vuosittain.

Staattinen laskelma veromuutoksissa tarkoittaa sitä, kuinka paljon kyseisen verolajin tuottamat tulot muuttuvat olettaen, että veromuutoksella ei ole lainkaan vaikutuksia kotitalouksien, yritysten ja muiden yhteisöjen käyttäytymiseen ja taloudessa tehtäviin päätöksiin.

Muut yritysveropohjaan ehdotetut teknisluontoisemmat muutokset voitaisiin toteuttaa niin, että niistä ei aiheutuisi edes staattisella tarkastelulla verotuottojen vähentymistä.

Arvioita dynaamisista vaikutuksista

Staattisten vaikutusten lisäksi veromuutoksilla on aina myös dynaamisia eli käyttäytymisvaikutuksia. Verotuksen muuttaminen vaikuttaa siihen, minkälaisia päätöksiä kotitaloudet, yritykset ja muut yhteisöt tekevät taloudessa. Esimerkiksi verojen kiristyminen tarkoittaa, että kotitalouksilla on vähemmän rahaa kuluttaa ja yritysten kohdalla se vaikuttaa esimerkiksi investointien tuottovaatimukseen (ks. Taulukko 2 sivulla 4).

Yritysverotuksen kilpailukyvyyn parantamisella olisi merkittäviä dynaamisia vaikutuksia. Näin ollen staattiset verotuotto-laskelmat antavat väistämättä virheellisen kuvan tosiasiallisista verotuottovaikutuksista.

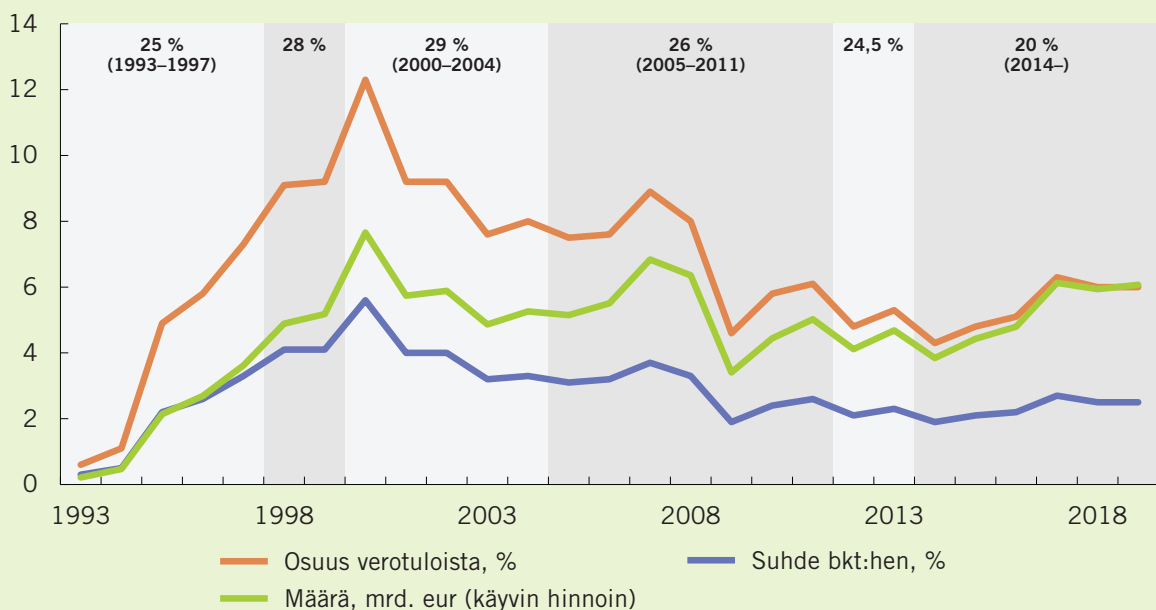
Esimerkiksi vuonna 2013 yhteisöverokanta oli 24,5 prosenttia ja yhteisöveron tuotto 4,7 miljardia euroa. Kun vuonna 2014 yhteisöverokanta alennettiin 20 prosenttiin, valtiovarainministeriö arvioi, että yhteisöverokannan alentaminen 4,5 prosenttiyksiköllä vähentäisi valtion yhteisöverotuottoa vuositasolla noin 870 miljoonalla eurolla.^a Yhteisöveron tuoton notkahdus jäi kuitenkin vain yhden vuoden mittaiseksi. Jo vuonna 2016 yhteisövero tuotti enemmän kuin ennen verokannan laskua vuonna 2013. Vuosina 2017–2019 yhteisöveron tuotto on ollut noin kuusi miljardia euroa, ja sen suhde bruttokansantuotteeseen on pysynyt keskimäärin samalla tasolla kuin ennen vuoden 2014 alennusta (Kuvio 3).

Dynaamisten vaikutusten arviointi on vaikeaa, koska talouteen vaikuttaa samanaikaisesti lukematon määrä erilaisia tekijöitä maailmankaupan kehityksestä talven kylmyyteen. Edellisen yhteisöverokannan alentamisen jälkeinen verotuottojen kasvu selittyy osaksi dynaamisilla vaikutuksilla, mutta osin samanaikaisesti koetulla talouden elpymisellä.

Yhteisöveron alentamisen vaikutuksia on aiempien verouudistusten yhteydessä arvioitu taloudellisten mallien avulla.^b Mallien simulointien tulosten mukaan yhteisöveron alennus lisää investointeja, tuotantoa, työllisyyttä ja työtunteja. Investoinnit nostavat tuottavuutta ja palkkoja, ja parantavat siten myös julkisen sektorin rahoitusasemaa.

Julkisen talouden tasapainon osalta on arvioitu, että yhteisöveron alennukset rahoittaisivat itsensä korkeintaan 50-prosenttisesti. Malleissa ei kuitenkaan kyetä ottamaan huomioon kaikkia yhteisöveron alentamisen vaikutuksia yrittäjien ja yritysten käyttäytymiseen. Tällainen on esimerkiksi kansainvälisesti toimivien yritysten voittojen Suomeen kotiuttamisen lisääntyminen.

KUVIO 3. Yhteisöveron tuotto Suomessa 1993–2019

Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito.

^a HE 185/2013.

^b Ks. esim. Valkonen, Kauppi & Suni (2014).

Osinkoverotus

Tavoitteeksi neutraali osinkoveromalli

Esitys: Osinkoverotuksessa siirrytään yhtenäiseen osinkojen verotuksen malliin, jossa osingonsaajan sijoituksen tuottoon kohdistuva kokonaisveroaste on kaikissa tilanteissa 30 prosenttia eli sama kuin tässä julkaisussa esitetty yleinen pääomatuloverokanta.

Osinko on osakeyhtiön jakama voitto-osuus omistajilleen. Yhtiön pitää ensin olla voitollinen, jotta se voi maksaa omistajilleen osinkoa. Osakeyhtiölain mukaan osingonmaksu edellyttää myös sitä, että varojen jakaminen ei vaaranna yhtiön maksukykyä.

Osakeyhtiön ja omistajan verotusta tulee tarkastella kokonaisuutena siten, että huomioon otetaan osinkona jaettavien voittojen verotus sekä yhtiön että osakkeenomistajan tasolla. Osakkeenomistajan kannalta olennaista on se, mitä yhtiön tekemästä voitosta jää käteen. Sijoituksen tuottoon vaikuttavat siis sekä yhteisövero että osingonmaksusta sen lisäksi maksettava vero.

Jos voittoa verotetaan täysimääräisesti sekä yhtiön että osakkaan verotuksessa, on kyse täysin kahdenkertaisen verotuksen järjestelmästä (ns. klassinen osinkoveromalli). Kahdenkertaisen verotuksen lieventämistä on pidetty välttämättömänä, jotta osakeyhtiömuotoon ei liittyisi monenkertaista verotusta ja epäneutraalisuutta suoraan sijoittamiseen tai ilman yhtiömuotoa tapahtuvaan yrittämiseen verrattuna. Epäneutraalisuus tarkoittaa sitä, että vaihtoehtoisia sijoituskohteita kohdellaan eri tavoin.

Vuosina 1990–2004 käytössä olleessa yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä kahdenkertainen verotus poistettiin kokonaan, kun yhtiön maksama vero hyvitetiin täysimääräisesti osakkaan verotuksessa. EU-oikeudellisista syistä yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovuttiin, kun osinkoverojärjestelmä uudistettiin vuonna 2005.

Pörssiin listattuja yrityksiä ja listaamattomia yrityksiä kohdellaan verotuksessa eri tavoin. Tarkastellaan ensiksi listaamattomien yhtiöiden osinkojen verotusta.

Listaamattomissa yhtiöissä kahdenkertaista verotusta lievennetään yhtiön varallisuuteen perustuvalla verohuojennusten mekanismilla. Lis-

taamattomien yhtiöiden osinkoverojärjestelmän perustana on yhtiön nettovarallisuus. Mitä enemmän yrityksessä on verolaissa tarkoitettua nettovarallisuutta, sitä enemmän yhtiö voi maksaa omistajilleen verohuojennettuja osinkoja.

Listaamattoman yhtiön osingot ovat 25-prosenttisesti veronalaista pääomatuloa silloin, kun osinko on korkeintaan 150 000 euroa vuodessa ja osingon määrä on korkeintaan kahdeksan prosenttia yhtiön nettovarallisuudesta. 150 000 euron ylittävältä osin osinkoa verotetaan 85-prosenttisesti pääomatulona. Kahdeksan prosentin rajan ylittävältä osalta osinkoja verotetaan 75-prosenttisesti ansiotulona eli veroprosenttiin vaikuttavat silloin myös ansiotulot. Tässä tapauksessa osinkojen veroprosentti voi muodostua erittäin korkeaksi. Monissa tilanteissa yrittäjän kannattaa ansiotulo-osingon sijaan maksaa itselleen palkkaa.

Vuoden 2020 verokannoilla listaamattoman yhtiön jakaman huojennetun osingon kokonaisveroaste on 26,0 prosenttia tai 26,8 prosenttia, kun osingonsaajan tasolla vero on 7,5 tai 8,5 prosenttia. Toisaalta kannattavaa liiketoimintaa harjoittavien, mutta pienen nettovarallisuuden omaavien listaamattomien yhtiöiden jakaman voiton kokonaisveroaste voi olla yli 50 prosenttia (Ks. tarkemmin taulukko 3 sivulla 10).

Verolainsäädännössä on yksityiskohtaiset säännökset yrityksen nettovarallisuuden määrittämisestä. Pelkistäen nettovarallisuus määräytyy yhtiön taseessa olevan varallisuuden perusteella (varat miinus velat), ja se vastaa yleensä yhtiön taseen oman pääoman määrää. Yhtiön nettovarallisuus voi käytännössä muodostua esimerkiksi maa-alueista, rakennuksista, koneista ja sijoitusvarallisuudesta. Nettovarallisuuden laskennassa ei oteta huomioon taseen ulkopuolista liikearvoa eikä aineetonta omaisuutta. Tällaista aineetonta omaisuutta ovat esimerkiksi sellainen teknologia, osaamispääoma, innovaatiot ja tietotaito, jotka eivät näy lainkaan yrityksen taseessa tai jotka näkyvät taseessa huomattavasti alle käyvän arvonsa.

Keinotekoinen ero työn ja pääoman välillä

Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus on rakenteellisesti epäneutraalia. Verohuojennusten sitominen nettovarallisuuteen johtaa aineellisen eli fyysisen omaisuuden suosimiseen ja aineetoman omaisuuden eli osaamispääoman syrjimi-

seen. Osaamiseen ja innovaatioihin liiketoimintansa perustaville yrityksille ei kerry merkittävästi sellaisia omaisuuseriä, jotka lisäävät verolaissa tarkoitettua nettovarallisuutta. Näin esimerkiksi monien teknologiaa ja tietotaitoa hyödyntävien palveluyritysten osinkoverotus muodostuu selvästi aineellista omaisuutta hyödyntävien yritysten osinkoverotusta ankarammaksi.

Nykytaloudessa yritysten liiketoiminta perustuu entistä enemmän osaamiseen ja palveluihin, joten aineettoman pääoman syrjinnästä on tullut ongelma. Ylipäätään Suomen mahdollisuudet menestyä maailmantaloudessa nojaavat osaamis- ja pääoman, innovaatioiden ja teknologioiden hyödyntämiseen. Enää ei ole perusteita verojärjestelmälle, joka suosii aineellista omaisuutta suhteessa aineettomaan omaisuuteen.

Ansiotulo-osingot ovat ongelma

Ongelmana osinkoverotuksessa voidaan pitää myös periaatetta, jonka mukaan pääoman laskennallisen tuottorajan ylittävä osa osingosta verotetaan osittain ansiotulona.

Periaate laskennallisesta tuottorajasta tuli mukaan osinkoverotukseen, kun kipukohtana pidettiin niin sanottua tulonmuunto-ongelmaa. Tulonmuunnolla viitataan siihen, että erilaisen verokohtelun katsotaan kannustavan muuntaamaan ansiotuloja pääomatuloksi eli käytännössä huojennetuiksi osinkotuloiksi. Pääomatulo- ja yritysverokannat ovat matalampia kuin

isojen ansiotulojen veroasteet sekä merkittävästi matalampia kuin isojen ansiotulojen marginaaliveroasteet.

Palkkatyön keinotekoinen muuttaminen yritystoiminnaksi ei kuitenkaan ole lähtökohtaisesti mahdollista. Lainsäädännön ja vakiintuneen

oikeuskäytännön mukaan toimintaa verotetaan palkkatulona, jos yritystoiminnan harjoittamisen kriteerit eivät täyty.¹¹ Vastaavasti osinkoa, jonka perusteena on osakkeenomistajan työsuoritus, verotetaan lain mukaan ansiotulona.¹² Näin siis varsinaista tulonmuunto-ongelmaa ei verojärjestelmässä pitäisi olla.

Oikeuskäytännössä vakiintuneiden linjausten mukaan yritystoiminta on liiketoimintariskillä tapahtuvaa, itsenäistä ja rajoittamattomaan tai ainakin laajaan asiakaskuntaan kohdentuvaa toimintaa. Palkkatyö on ilman liiketoimintariskiä harjoitettavaa, työnantajan ohjeistuksen ja valvon-

nan alla tapahtuvaa toimintaa. Rajanveto-ongelmia voi esiintyä sellaisissa (tyypillisesti) asiantuntijayrityksissä, joissa asiantuntijat tai osa heistä toimivat sekä yhtiön omistajina että työsuhteessa yhtiöön. Tältäkin osin lähtökohta on, että asiantuntijaliiketoimintaa saa harjoittaa yhtiömuodossa ja omistajayrittäjillä on oikeus päättää siitä, miten paljon palkkaa omistajayrittäjille maksetaan.¹³

Osingon jakaminen pääoma- ja ansiotuloon perustuu keinotekoiselle työn ja pääoman erolle. Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä palkkatuloa tulee verottaa eri tavalla kuin yritystoimintaan, omistamiseen ja sijoittamiseen perustuvaa tuloa. Yritystoimintaan ja omistamiseen tulee kohdentua yritys- ja pääomatuloverotus, palkkatyöhön ansiotulon verotus.

Kasvu pysähtyy optimivarallisuuteen

Koska osinkoverotuksen verohuojennukset on sidottu nettovarallisuuteen, verosuunnittelu keskittyy nykyjärjestelmässä nettovarallisuuden optimointiin. Yrityksen omistajalla on kannusteet kasvattaa nettovarallisuutta keinotekoisesti, vaikka siihen ei olisi yritystoiminnan kannalta tarvetta.

Järjestelmä ei toteuta sijoitusmuotoneutraalisuuden tavoitetta. Enimmäishuojennuksen määrä on 150 000 euroa osakasta kohti, joten optimaalisen nettovarallisuuden (8 % laskennallinen tuotto) määrä on 1 875 000 euroa osakasta kohti.

Optimivarallisuuteen saakka omaan yhtiöön sijoittaminen on edullisempaa (verorasitus 26–26,8 %) kuin muihin sijoituskohteisiin (verorasitus 30–34 %) sijoittaminen. Kun osakaskohtainen optimivarallisuuden taso on saavutettu, verotus kannustaa sijoittamaan muihin kohteisiin (verorasitus 30–34 %) kuin omaan yritykseen (verorasitus yli 40 %). Tämä kynnys verotuksessa on konkreettinen kasvun este. Esimerkiksi monen keskiuureksi kasvaneen yrityksen omistajan on verotehokkaampaa sijoittaa kiinteistöihin tai korkoinstrumentteihin kuin omaan yritykseensä.

Osinkoverotuksen nettovarallisuussäännöissä ei tehdä eroa liiketoiminnan kannalta tarkoituksenmukaisen ja epätarkoituksenmukaisen omaisuuden välille. Näin verotus kannustaa myös liiketoiminnan kannalta epätarkoituksenmukaisen omaisuuden omistamiseen. Esimerkiksi taide-esineet, purjeveneet ja liiketoimintaan liittymättömät

Palkan muuttaminen yritystuloksi ei ole mahdollista.

Verokynnys on kasvun este.

Taulukko 3. Veromallit vertailussa

	Nykyinen verojärjestelmä (2020)	Neutraali malli (20 % yhteisöverokanta)	Neutraali malli (15 % yhteisöverokanta)
Yhteisöverokanta	20 %	20 %	15 %
Pääomatulojen verokanta	30 % tai 34 % (yli 30 000 euron vuosituloista)	30 %	30 %
Pörssiyhtiön jakama osinko	85 % veronalaista tuloa 15 % verovapaata tuloa → osinkovero 25,5 % tai 28,9 % → jaetun voiton kokonaisvero 40,4 % tai 43,12 %	42 % veronalaista tuloa 58 % verovapaata tuloa → osinkovero 12,6 % → jaetun voiton kokonaisvero 30,08 %	59 % verovapaata tuloa 41 % verovapaata tuloa → osinkovero 17,7 % → jaetun voiton kokonaisvero 30,08 %
Listaaamattoman yhtiön jakama osinko			
a) Kun osinko on enimmillään 8 % nettovarallisuudesta ja korkeintaan 150 000 euroa	25 % veronalaista tuloa 75 % verovapaata tuloa → osinkovero 7,5 % tai 8,5 % → jaetun voiton kokonaisvero 26 % tai 26,8 %		
b) Kun osinko on enimmillään 8 % nettovarallisuudesta ja yli 150 000 euroa	85 % veronalaista tuloa 15 % verovapaata tuloa → osinkovero 25,5 % tai 28,9 % → jaetun voiton kokonaisvero 40,4 % tai 43,12 %		
c) Kun osinko on yli 8 % nettovarallisuudesta	75 % veronalaista ansiotuloa 25 % verovapaata tuloa → osinkovero 0–41 % → jaetun voiton kokonaisvero 20–53 %		

arvopaperiomistukset lisäävät osinkohuojennukseen oikeuttavaa nettovarallisuutta.

Nykyjärjestelmä ohjaa voimakkaasti myös yritysten osingonjakopolitiikkaa. Verotus kannustaa yksiselitteisesti jakamaan huojennettuna jaettavissa olevat voitot. Ongelmallista on, että voitot kannattaa jakaa myös silloin, kun voitto olisi liiketaloudellisesti perustellumpaa jättää yritykseen investointeja varten. Toisaalta verotus kannustaa pitämään muut kuin huojennetusti jaettavissa olevat voitot yrityksessä, vaikka ne olisi liiketaloudellisesti perustellumpaa jakaa osakkaille.

Epäneutraalisuuden lisäksi nykyinen osinkoverojärjestelmä soveltuu erittäin huonosti kansainvälisten osinkojen verottamiseen. EU-oikeus edellyttää, että ulkomaille maksettavaa ja ulkomailta saatua osinkoa kohdellaan verotuksessa vähintään yhtä edullisesti kuin kotimaista osinkoa.

Ulkomaille maksettavien osinkojen verotusta ei yleensä voida toteuttaa lopullisena lähdevero-

tuksena. Verosopimusten perusverokanta (15 %) on usein korkeampi kuin vastaavasta kotimaisesta osingosta maksettava vero (huojennetun osingon vero 7,5 %). Näin ollen verotus joudutaan usein toteuttamaan monimutkaisena veroilmoitukseen perustuvana menettelynä. Vastaavasti ulkomailta saatujen osinkojen kohdalla joudutaan määrittämään osinkoa maksavan yhtiön nettovarallisuus Suomen verolainsäädännön edellyttämällä tavalla, joka on muiden maiden verohallinnoille täysin tuntematon. Suomen epäneutraali ja monimutkainen järjestelmä yhdistettynä kansainvälisen vero-oikeuden ja EU-oikeuden vaatimukseen tekee rajat ylittävien osinkojen verotuksesta hallinnollisesti raskasta.

Pörssiosinkoja verotetaan kireästi

Nykyinen osinkoverojärjestelmä on perustaltaan epäneutraali myös pörssiin listattujen ja listaamat-

tomien yritysten erilaisen verokohtelun kannalta. Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus voi joissain tilanteissa olla selvästi kevyempää ja toisissa tilanteissa selvästi ankarampaa kuin listattujen yhtiöiden osinkoverotus.

Pörssiosinkojen ja muiden osinkojen erilaiselle verokohtelulle ei ole kestäviä perusteluja. Päinvastoin epäneutraalista verotuksesta aiheutuu haitallisia ohjausvaikutuksia: verotus muodostaa usein haitallisen kynnyksen yrityksen listaamiselle arvopaperipörssiin. Vakava-raisen ja kannattavan yhtiön omistajille – kuten esimerkiksi perheelle tai yhtiön johtajille – listautuminen nostaa osingon kokonaisveroasteen noin 26 prosentin tasolta yli 40 prosenttiin. Tämä niin sanottu listautumiskynnys on ongelma kaikille yhtiöille, joille pörssilistautuminen olisi liiketaloudellisesti tarkoituksenmukaista.

Listautumiskynnys on vahingollinen myös kotimaisen omistajuuden näkökulmasta. Listautuva yritys pyrkii kasvamaan itsenäisenä yrityksenä, mutta listautumiskynnys voi tehdä houkuttelevammaksi vaihtoehdoksi yrityksen myymisen ulkomaiselle suuryritykselle tai pääomarahastolle. Ulkomaille myynti voi olla liiketaloudellisesti perustelluin vaihtoehto, mutta osaltaan osinkoverotus voi ohjata yrityskauppaan.

Pörssiosinkojen verotus on liian ankaraa

Listattujen yhtiöiden voitonjako on lähes täysimääräisesti kahdenkertaisen verotuksen piirissä.

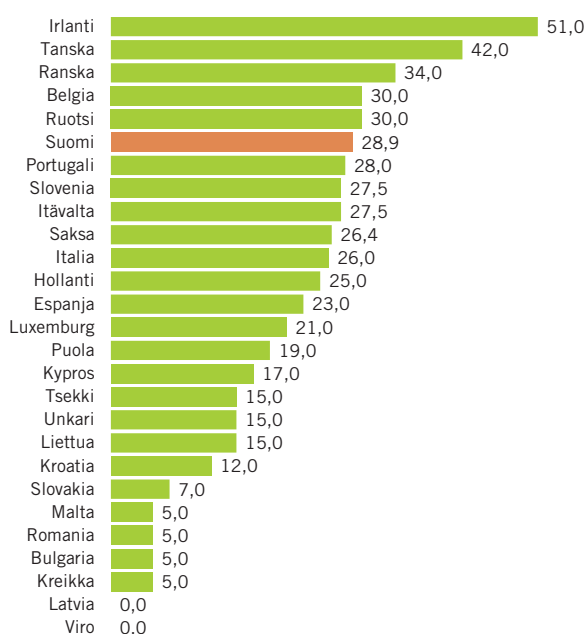
Kahdenkertaista verotusta lievennetään osingonsaajan tasolla siten, että osingosta 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. Tämä tarkoittaa, että osingosta maksettava veroprosentti on tosiasias- sassa 30:n tai 34:n sijaan 25,5 tai 28,9.

Yhtiö on ennen osingonjakoa jo maksanut voitostaan 20 prosentin yhteisöveron. Pörssi-yhtiön jakaman voiton kokonaisverotus on näin ollen 40,4 prosenttia tai 43,12 prosenttia (Taulukko 4).

Pörssiosinkojen verotus on Suomessa kansainvälisesti vertaillen varsin ankaraa (Kuvio 5). Yritystoiminnan ja omistamisen ankara verotus on haitallista talouskasvun ja järjestelmän kilpailuky- vyn kannalta. Listattujen yritysten tekemien investointien kokonaisverotus on liian ankaraa, mikä todennäköisesti vähentää investointeja merkittävästi. Herkkäliikkeisten pääomien verotuksessa Suomen pitäisi pienenä ja avoimena kansantaloutena sekä finanssimaailman reunavaltiona tavoitella kansainvälisesti kilpailukykyistä tasoa.

Listautumiskynnys on ongelma.

KUVIO 4. Osingonsaajan verotus EU-maissa 2020 (%)

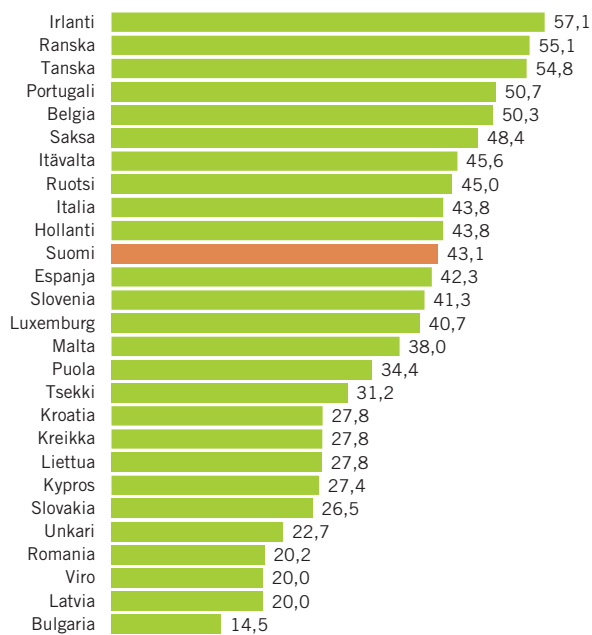
Osingon maksaa julkisesti listattu yhtiö, saajana luonnollinen henkilö.

Lähteet: OECD, PwC ja KPMG.

Taulukko 4. Pörssiosinkojen verotus nykyjärjestelmässä

100	Yhtiön voitto
20	Yhtiön vero
80	Jaettu osinko
68	Veronalainen pääomatulo (85 % osingosta)
20,4 / 23,12	Osingonsaajan vero (25,5 % tai 28,9 % saadusta osingosta)
40,4 / 43,12	Yhtiön ja osingonsaajan vero yhteensä

KUVIO 5. Listatusta yhtiöstä saadun osingon kokonaisveroaste EU-maissa 2020 (%)

Yhtiön ja osingonsaajan yhteensä osingosta maksamat verot. Osingon maksaa julkisesti listattu yhtiö, saajana luonnollinen henkilö.

Lähteet: OECD, PwC ja KPMG.

Nykyinen pörssiosinkojen verotus on risti-riidassa verotuksen neutraalisuuden tavoitteen kanssa. Järjestelmä on ongelmallinen sekä sijoitusmuoto- että rahoitusmuotoneutraalisuuden näkökulmasta. Pörssiyhtiön jakamaan voittoon kohdentuu lähes täysimääräisesti kahdenkertainen verotus, kun taas muut sijoituskohteet ovat yhdenkertaisen verotuksen piirissä.

Käytännössä epäneutraali verotus ohjaa sijoituksia muihin kohteisiin kuin osakkeisiin. Esimerkiksi korkotuloja ja vuokratuloja verotetaan matalammalla 30 tai 34 prosentin verokannalla, mutta osakeyhtiön jakamaan osinkoon kohdentuu yli 40 prosentin verorasitus. Vielä merkittävämpää epäneutraalisuus on, jos osakesijoittamista verrataan verovapaisiin instrumentteihin, kuten sijoitusvakuutuksiin ja sijoitusrahastoihin. Tällainen epäneutraalisuus on epäedullista kansantalouden kannalta, sillä se ohjaa sijoituksia passiivisempiin ja epäsuoremmin yritystoimintaan kohdentuviin sijoitusmuotoihin. Oman pääoman ehtoinen sijoittaminen, toimivat osakemarkkinat ja kotimainen omistajapohja ovat tärkeitä edellytyksiä suomalaisten yritysten menestymiselle, kasvulle ja työllistämiselle.

Pörssiyhtiön rahoitusmuotojen kannalta oman pääoman rahoitus on selvästi ankaramman vero-

tuksen kohteena kuin vieraan pääoman rahoitus. Ankara osinkovero nostaa omalla pääomalla tehdyn investoinnin tuottovaatimusta ja sitä kautta investoinnin kynnystä. Mitä ankarampi kahdenkertainen verotus osinkotuloon kohdentuu, sitä enemmän verotus kannustaa yhtiötä velkarahoitukseen suhteessa oman pääoman rahoitukseen.

Osinko ei ole lainojen koron tavoin yhtiölle vähennyskelpoinen meno. Lisäksi osinkotuloon kohdentuu merkittävä verorasitus myös osingonsaajan tasolla. Velkarahoituksen suosiminen verotuksessa ei ole perusteltua, sillä se johtaa riskinoton karttamiseen, vähäisempiin investointeihin ja hitaampaan kasvuun. Liiallinen velkarahoitus tekee myös yritykset rahoitusasemaltaan haavoituvaisemmiksi suhdannekäänteissä.

Miksi neutraali osinkoveromalli?

Neutraali osinkoveromalli merkitsisi osinkoverojärjestelmän rakenteellista uudistusta. Nykyinen epäneutraali, monimutkainen ja epä johdonmukainen järjestelmä korvattaisiin yksinkertaisella ja kasvua tukevalla osinkoveromallilla. Neutraalissa mallissa osinkotulo olisi pörssilistautumisesta, liiketoiminnan luonteesta tai yrityksen varallisuus- asemasta riippumatta aina yhdenmukaisesti verotettua.¹⁴

Neutraali osinkoveromalli, jossa osingon kokonaisveroaste on yhdenmukaisesti 30 prosentin tasolla, parantaa Suomen yritys- ja pääomatuloverojärjestelmän kansainvälistä kilpailukykyä. Näin kannustettaisiin yrityksiä kasvamaan ja kotitalouksia sijoittamaan.

Neutraali osinkoveromalli kohtelee yhdenmukaisesti kaikkia yrityksiä siitä riippumatta, perustuuko niiden liiketoiminta aineelliseen pääomaan vai aineettomaan osaamis- ja pääomaan. Samoin verotus on yhdenmukaista siitä riippumatta, onko osinkoa jakava yhtiö pörssilistattu vai listaamaton. Neutraalissa mallissa ei ole kasvun kannalta ongelmallista listautumiskynnystä.

Neutraali osinkoveromalli toteuttaa sijoitusmuoto- ja rahoitusmuotoneutraalisuuden periaatteita. Neutraali malli ei myöskään sisällä ohjauksellisia vaikutuksia yhtiön varallisuuden tai osingonjaon suhteen. Neutraalissa mallissa päätökset varallisuuden hankkimisesta yhtiöön ja päätökset yhtiön voittovarojen jakamisesta osinkoina tehdään puhtaasti liiketaloudellisilla perusteilla.

Neutraali ja yksinkertainen osinkoveromalli toimii hyvin myös kansainvälisten osinkojen verotta-

Taulukko 5. Osinkojen verotus neutraalissa osinkoveromallissa

Yhteisöverokanta 15 %	
100	Yhtiön voitto
15	Yhtiön vero
85	Jaettu osinko
50,15	Veronalainen pääomatulo (59 % osingosta)
15,045	Osingonsaajan vero (17,7 % saadusta osingosta)
30,045	Yhtiön ja osingonsaajan vero yhteensä
Yhteisöverokanta 20 %	
100	Yhtiön voitto
20	Yhtiön vero
80	Jaettu osinko
33,6	Veronalainen pääomatulo (42 % osingosta)
10,08	Osingonsaajan vero (12,6 % saadusta osingosta)
30,08	Yhtiön ja osingonsaajan vero yhteensä

Mikäli yhteisöverokanta säilytetään nykyisessä 20 prosentissa, neutraali osinkoveromalli voidaan toteuttaa siten, että osinkotulosta 42 prosenttia on osingonsaajalle veronalaista pääomatuloa.

Neutraali osinkoveromalli suhteessa ansiotuloverotukseen

Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä yritystoimintaan ja omistamiseen kohdentuu yritys- ja pääomatuloverotus, palkkatyöhön ansiotulon verotus. Perusteltu kysymys on, voidaanko ansiotulon ja yritys- tai pääomatulon erilaista verokohtelua pitää oikeutettuna ja olisiko verokohtelun eroa syytä kaventaa.

Neutraalissa osinkoveromallissa osinkotulon kokonaisverorasitus olisi 30 prosenttia. Palkkatuloissa sama kokonaisverorasitus toteutuu noin 44 000 euron vuosituloilla. Sitä vähemmän ansiotuloja saavan henkilön kokonaisverotus olisi osinkoverotusta kevyempää. Yli 44 000 euroa ansiotuloja tienaavan henkilön ansiotuloverotus taas olisi osinkoverotusta ankarampaa.

Veropoliittisesti olisi perusteltua, että yritystoiminnan harjoittamiseen liittyy jossain määrin verokannustinta suhteessa vähempiriskiseen palkkatyöhön. Yrittäjän tulovirtaan sisältyy aina riski, että tuote tai palvelu ei menesty markkinoilla ja yritys tekee tappiota. Palkansaajalle maksetaan palkka joka tapauksessa työsuhteen voimassa ollessa. Yrittäjällä ei ole palkansaajan turva-verkkoa – työsuhdeturvaa, säädeltyä työaika, ennalta sovittua palkkaa tai lomaoikeuksiaan. Yrittäjä myös

maksaa sosiaaliturvansa ja vastaa kaikista yritystoiminnan viranomaisvelvoitteista.

Normaalin liiketoimintariskin lisäksi yritystoimintaan liittyy monia muita vastuita ja riskejä, kuten vahingonkorvausvastuut ja riskit asiakkaiden maksukyvyttömyydestä.

Kun osingon vähimmäisverorasitus kiristyisi nykyisestä, neutraali malli kaventaisi joka tapauksessa ansiotulojen ja osinkojen verotuksen välistä eroa. Vuoden 2020 verokannoilla huojennettujen osinkojen veroprosentti on 26 prosenttia tai 26,8 prosenttia (korkein marginaaliveroaste 58,5 prosenttia). Ehdotetussa mallissa osinkoveroprosentti nousisi 30 prosenttiin.

Korkeimpien marginaaliveroasteiden ja pääomatuloverokannan välistä eroa olisi perusteltua pyrkiä kaventamaan. Kaventaminen pitäisi toteuttaa ansiotuloverotuksen marginaaliveroasteita alentamalla, ei pääomatuloverotusta kiristämällä. Työn ja erityisesti lisätyön verotus on Suomessa kansainvälisesti ennätysmäisen ankaralla tasolla. Työn ankara verotus on haitallista talouskasvun, työllisyyden ja Suomen kilpailukyvyn kannalta.^a

^a Veronmaksajien kansainvälisen palkkaverovertailun mukaan matalapalkkaisten (vuospalkka 28 600 euroa) tuloveroprosentti 22,7 on Suomessa eurooppalaisten vertailumaiden keskitasoa. Verotus kiristyy nopeasti palkansaajan tulojen noustessa. Keskipalkkaisen (vuospalkka 44 000 euroa vuodessa) suomalaisen tuloveroprosentti on 30,7, mikä on 2,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan vertailumaissa keskimäärin. Suurituloisen (vuospalkka 143 000 euroa vuodessa) palkansaajan tuloveroprosentti on 47,7. Se on 6,8 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan vertailumaissa keskimäärin. Suomessa ansiotuloverotuksen progressio muodostuu varsin ankaraksi jo pieni- ja keskituloisilla palkansaajilla. Keskituloisen palkansaajan (vuospalkka 44 000 euroa vuodessa) työnantajan rajaveroaste on Suomessa 47,2 %, kun se esimerkiksi Ruotsissa on 33,5 %, Norjassa 34,4 % ja Virossa 21,3 %. Suurituloisten palkansaajien (vuospalkka 143 000 euroa) marginaaliveroprosentti on 57,2. Ks. Veronmaksajat, Kansainvälinen palkkaverovertailu 16.12. 2019.

Osinkoverouudistuksen vaikutukset verotuottoihin

Arvioita staattisista vaikutuksista

Yksityishenkilöiden saamien pörssiosinkojen verotuksen muutos:

Verotuotot alenisivat arviolta 180 miljoonaa euroa vuodessa. Arvion perustana ovat tiedot vuodelta 2018, jolloin suomalaiset luonnolliset henkilöt saivat osinko- ja pörssiyhtiöistä noin 1,3 miljardia euroa.^a

Listaamattomien yhtiöiden verotuksen muutos:

Verotuottovaikutusten täsmällinen arviointi ei ole mahdollista, koska nykyinen osinkoverojärjestelmä ohjaa niin merkittävästi yritysten osingonjakopoliittikkaa. Staattisesti tarkastellen verotus kiristyisi sellaisilla vakavaraisilla yrityksillä, joiden osingonjako ei ole ylittänyt verohuojennettua määrää. Muiden yritysten verotus pääsääntöisesti kevenisi nykyisestä.

Arvioita dynaamisista vaikutuksista

Nykymalliin verrattuna neutraali veromalli tukisi liikeluonnollisia tavoitteita kasvattaa ja kehittää yritystoimintaa. Malli kohtelee yhdenvertaisesti kaikkia yrityksiä niiden yritysmuodosta tai liiketoiminnan luonteesta

riippumatta, eikä nykyjärjestelmän tavoin syrji osaamis- pääomaan perustuvaa yritystoimintaa. Uudistus lisäisi yritysten omalla pääomalla tekemiä investointeja, joiden kokonaisverotus on nykyisellään ankaraa.

Neutraaliin osinko- ja pääomatuloveromalliin siirtymällä olisi merkittäviä myönteisiä vaikutuksia yritystoimintaan, investointeihin, työllisyyteen, sijoittamiseen ja säästämiseen. Verouudistuksen dynaamisten vaikutusten voidaan arvioida paikkaavan verovajetta jo varsin lyhyen ajan kuluessa.

Koska neutraali veromalli on yksinkertainen ja läpinäkyvä, sekä verohallinnon että verovelvollisten hallinnolliset kustannukset vähenisivät merkittävästi nykyisestä. Malli olisi myös kestävä perusrakenne kasvua tukevan ja kansainvälisesti kilpailukykyisen verojärjestelmän kehittämiseksi tulevaisuudessa. Malli olisi myös lainsäädännöllisesti selkeä ja ennustettava, mikä lisäisi verovelvollisten oikeusturvaa ja parantaisi verojärjestelmämme kansainvälistä kilpailukykyä. Malli soveltuisi selvästi nykyjärjestelmää paremmin EU-oikeuden vaatimuksiin ja rajat ylittävien osinkojen verottamiseen.

^a Vuonna 2018 pörssiosinkojen verotus tuotti arviolta 350 meur. Staattisessa katsannossa listatuista yhtiöistä saatujen osinkojen verotus siis noin puolittuisi.

misessa. Ulkomaille maksettavien osinkojen verotus voitaisiin nykyistä useammin toteuttaa hallinnollisesti tehokkaana lähdeverotuksena. Vastavasti ulkomailta saatujen osinkojen verotus olisi yksinkertaista, sillä verotuksen toimittaminen ei edellyttäisi osinkoa maksavan yhtiön nettovarallisuuden laskemista.

Pääomatuloverotus

Progressiosta pitää luopua

Esitys: Pääomatuloverotuksen progressiosta luovutaan ja siirrytään 30 prosentin verokannan soveltamiseen yhdenmukaisesti kaikkien pääomatulojen osalta.

Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä pääomatuloja – kuten korkotuloja, vuokratuloja ja luovutusvoittoa – verotetaan erillään progressiivisesti verotettavista ansiotuloista. Eriytetyn tuloverojärjestelmän keskeinen lähtökohta on, että pääomatulot

ovat laajasti veronalaisia, mutta niihin sovelletaan nimellisesti melko matalaa ja suhteellista verokantaa.

Eriytetyn tuloverojärjestelmän peruseriaatteet – laajaan veropohjaan yhdistetty matala ja suhteellinen verokanta – ovat rapautuneet, kun pääomatuloverotukseen on vuosien varrella tehty muutoksia. Ensinnäkin matala nimellinen verokanta on vähitellen muuttunut kansainvälisesti vertailen ankaraksi. Yleinen pääomatuloverokanta on ollut vuodesta 2012 lähtien 30 prosenttia.

Toiseksi suhteellinen tasaverokanta on muutettu progressiiviseksi. Yli 50 000 euroa pääomatuloihin alettiin vuonna 2012 soveltaa korkeampaa 32 prosentin verokantaa. Sittemmin progressiota on vuosina 2014, 2015 ja 2016 kiristetty siten, että nykyään 30 000 euroa ylittäviin pääomatuloihin sovelletaan 34 prosentin verokantaa.¹⁵

Pääomatuloverotukseen tehdyt muutokset sotiivat eriytetyn tuloverojärjestelmän peruseriaatteita vastaan. Neutraali, läpinäkyvä ja yksinkertainen pääomatuloverojärjestelmä on saavutettavissa vain, kun laaja veropohja yhdistetään matalaan suhteelliseen verokantaan. Esimerkiksi Ruotsissa

on käytössä eriytetty tuloverojärjestelmä. Siellä pääomatulojen verokanta on suhteellinen ja veroprosentti nykyään 30.

Ankara pääomatuloverotus haittaa talouskasvua, sillä se kohdistuu investointeihin. Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä nimellisen pääomatuloverokannan tulee olla riittävän matala, jotta pääomatulojen tosiasiallinen verotus (efektiivinen veroste) ei laajan veropohjan vuoksi muodostu kestämättömän ankaraksi. Pääomatuloverotuksessa, toisin kuin ansiotuloverotuksessa, inflaatio vaikuttaa merkittävästi tosiasialliseen verorasitukseen.

Esimerkiksi luovutusvoitoissa osa nimellisestä tuotosta muodostuu inflaatiosta, jolloin erityisesti pidemmän aikaa omistetun omaisuuden luovutusvoittoverotus on usein ankaraa. Jos kymmenen vuotta sitten 100 000 eurolla ostetun kesämökin myyntihinta on 110 000 euroa, muodostuu luovutusvoitto käytännössä pelkästä inflaatiotuotosta. Pääomatulovero kannetaan kuitenkin nimellisestä 10 000 euron voitosta. Puhdasoppisen veroteorian mukaan inflaation osuutta tuotosta ei tulisi verottaa ollenkaan, sillä verotuksen tulisi kohdentua vain todelliseen, verovelvollisen maksukykyä parantavaan tuloon. Monissa maissa luovutusvoito

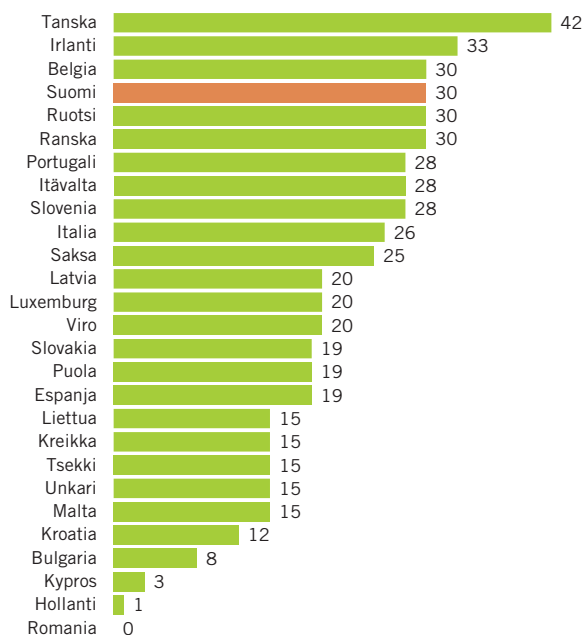
tot ovat tiettyjen omistuaikojen jälkeen kokonaan tai osittain verovapaita.

Matala nimellinen verokanta on välttämätön myös verojärjestelmän kansainvälisen kilpailukykyyn ylläpitämisessä. Pääomatulot ovat herkkäliikkeen veropohja. Muita maita ankarampi pääomatulojen verotus lisää pääomapaon riskiä sekä riskiä varakkaiden yksityishenkilöiden maastamuutosta.

Suomen kaltaisessa pienessä ja avoimessa kansantaloudessa pääoman verotuksen tulisi olla kansainvälisesti kilpailukyisellä tasolla. Nykyinen pääomatuloverotuksemme ei ole kansainvälisesti kilpailukyisellä tasolla, vaan Suomi kuuluu EU:ssa ja OECD:ssä ankarimpien verottajien joukkoon (ks. Kuvio 6 ja Kuvio 7).

Pääomatuloverotuksen progressio monimutkaistaa verojärjestelmää. Progressioon liittyy myös monia haitallisia ohjauvaikutuksia. Se kannustaa verosuunnitteluun, esimerkiksi varallisuuden hajauttamiseen perheenjäsenille ja osakeyhtiön käyttämiseen sijoitustoiminnassa. Progressiivinen verotus kannustaa verosuunnitteluun myös sen suhteen, miten pääomatuloja kohdennetaan eri verovuosille.

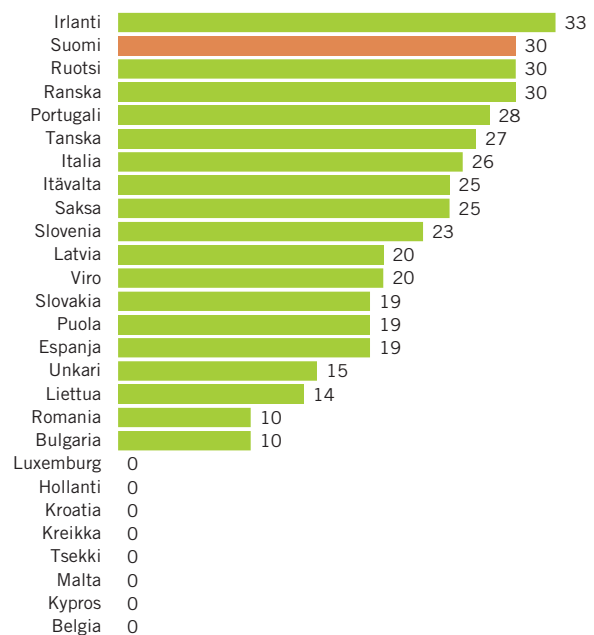
KUVIO 6. Korkotulojen verotus EU-maissa vuonna 2020 (%)

Korkotulolla tarkoitetaan talletuksille ja joukkovelkakirjalainalle maksettua korkoa. Oletuksena, että saaja on luonnollinen henkilö, korkotulon määrä on 4 000 euroa ja tulonsaajan kokonaistulot 44 000 euroa.

Lähteet: International Bureau of Fiscal Documentation (IBFD) ja PwC.

KUVIO 7. Luovutusvoittojen verotus EU-maissa vuonna 2020 (%)

Luovutusvoitolla tarkoitetaan osakkeiden luovutusvoittoa portfoliosijoituksissa eli omistusosuus kohdeyhtiöstä on alle 10 %. Omistusajan oletama on yli 5 vuotta. Oletuksena, että saajana on luonnollinen henkilö, luovutusvoiton määrä on 4 000 euroa ja tulonsaajan kokonaistulot 44 000 euroa.

Lähde: International Bureau of Fiscal Documentation.

Pääomatuloveron progression poistamisen vaikutukset verotuottoihin

Arvio staattisista vaikutuksista

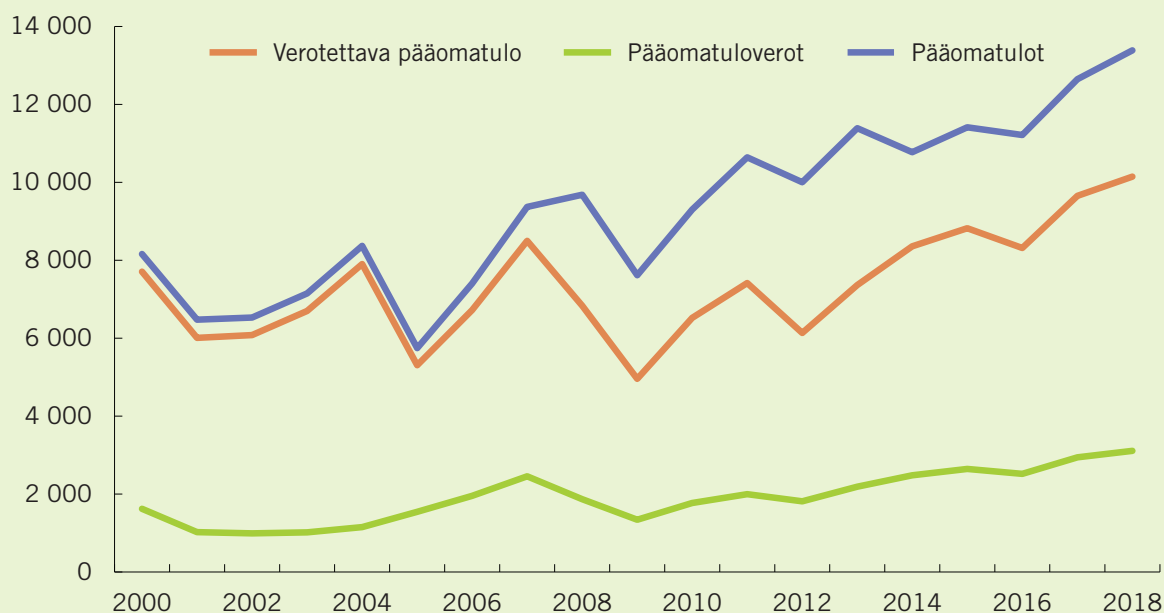
Pääomatuloverotuksen progression poistaminen, eli ylemmän pääomatuloverokannan alentaminen 34 prosentista 30 prosenttiin alentaisi pääomatuloveron tuottoa 150 miljoonaa euroa (37,5 milj. euroa / %-yks.) vuodessa.^a

Arvioita dynaamisista vaikutuksista

Pääomatulojen verotuksella on suoria vaikutuksia investointien kannattavuuteen. Kun pääomat liikkuvat helposti rajojen yli, pääomatuloverotuksen eroilla eri maiden välillä on merkitystä. Korkea pääomatuloverotusprosentti lisää pääomapakoa ulkomaille.

Paluulla suhteelliseen pääomatuloverokantaan alennettaisiin omalla pääomalla tehtyjen investointien kokonaisverotusta. Sillä olisi myös verotusta yksinkertaistavia ja verosuunnittelua vähentäviä vaikutuksia, jotka nostaisivat pääomatuloveron tuottoa. Kuvio 8 kertoo, että luonnollisten henkilöiden pääomatulot ovat kehittyneet 2000-luvulla kohtuullisesti, mutta pääomatuloveron kertymä heikosti. Pääomatulot ja verotettavat pääomatulot ovat erkaantuneet toisistaan verojärjestelmän monimutkaistuttua vuoden 2005 pääomatuloverouudistuksen jälkeen ja edelleen progression siirtymisen myötä.

KUVIO 8. Pääomatulojen, verotettavan pääomatulon ja pääomatuloverojen kehitys 2000–2018 (milj. eur)

Lähde: Verohallinto.

^a Arvio perustuu verohallinnon tietoihin, joiden mukaan noin 55 000 suomalaista sai vuonna 2018 pääomatuloja yli 30 000 euroa. He maksoivat pääomatuloveroa noin 2,05 miljardia euroa. Heidän verotettavat pääomatulonsa olivat yhteensä noin 6,34 miljardia euroa, josta kertyisi 30 prosentin verokannalla pääomatuloveroa noin 1,90 miljardia euroa.

ERIYTETTY TULOVEROJÄRJESTELMÄ SOPII SUOMELLE

Suomessa on käytössä eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa ansiotuloja ja pääomatuloja verotetaan eri perustein. Ansiotuloverotus on jyrkän progressiivista eli suu-remmista tuloista verotetaan enemmän kuin pienistä. Pääomatuloverotuksessa on vain kaksi verokantaa.

Pääomatuloverotuksessa siirryttiin nykyiseen eriytettyyn tuloverojärjestelmään vuonna 1993 voimaan tullessa isossa pääomaverouudistuksessa. Pääomatulojen verokannaksi säädettiin 25 prosenttia, ja sama 25 prosenttia tuli myös yritysverokannaksi.

Ennen vuosina 1988–1991 ja 1993 toteutettuja verouudistuksia pääomatuloja verotettiin muiden tulojen yhteydessä progressiivisen asteikon mukaisesti. Pääomatuloverotuksen veropohja oli kuitenkin hyvin kapea ja erilaisten pääomatulojen verotus epäyhtenäistä. Esimerkiksi korkotulot olivat kokonaan verovapaita ja luovutusvoitot olivat verovapaita viiden tai kymmenen vuoden omistusajan perusteella.

Korkomenot olivat vähennyskelpoisia marginaaliveroasteen suuruisina, mutta monet pääomatulot olivat verovapaita. Pääomatuloverotus oli nimellisesti ankaraa, mutta tosiasiallisesti kevyttä ja epäyhtenäistä. Kuvaa-va on, että pääomatulojen veropohjan kapeuden ja korkojen laajan vähennysoikeuden vuoksi pääomatuloverotuksen tuotto oli negatiivinen.

Eriytettyyn tuloverojärjestelmään siirtymisen tavoitteena oli laajentaa ja yhdenmukaistaa pääomatulojen verotus sekä turvata verojärjestelmän kansainvälinen kilpailukyky. Laajalla veropohjalla ja erilaisten pääomatulojen yhdenmukaisella verokohtelulla pyrittiin toteuttamaan verotuksen neutraliteettia. Kun verotus ei vaikuta sijoituspäätöksiin, pääomien tulisi kohdentua taloudellisesti tehokkaimmalla tavalla.

Laajan veropohjan vastapainoksi nimellinen pääomatuloverokanta haluttiin asettaa riittävän matalalle tasolle. Matala verokanta katsottiin välttämättömäksi, jotta pääomatulojen tosiasiallinen verorasitus ei muodostu kohtuuttoman ankaraksi. Myös verojärjestelmän

kansainvälinen kilpailukyky edellytti riittävän matalaa nimellistä verokantaa.

Veropoliittisessa keskustelussa on esitetty vaihtoehtona myös luopumista eriytetystä tuloverojärjestelmästä, jolloin kaikkia tuloja verotettaisiin yhdenmukaisesti progressiivisen veroasteikon mukaan.^a Tämä tarkoittaisi paluuta yhtenäiseen tuloverotukseen siten, että pääomatuloverotuksen veropohja olisi kuitenkin laaja ja tiivis. Tällaista veromallia voidaan pitää käytännössä toteuttamiskelvottomana, sillä pääomatulojen ankara progressiivinen verotus nostaisi yritystoiminnan, investointien ja säästämisen tuottovaatimukset niin korkealle tasolle, että se johtaisi pääomien ja omistajien pakoon Suomesta.

Käytännössä vaihtoehtona eriytetyille tuloverojärjestelmälle olisi erityishuojennuksiin perustuva pääomatuloverojärjestelmä. Erityishuojennuksiin perustuva järjestelmä on kansainvälisesti yleinen malli. Eriytettyyn tuloverojärjestelmään verrattuna erityishuojennuksiin perustuva järjestelmä olisi kuitenkin epäneutraali, monimutkainen ja hallinnollisesti raskas. Se sisältäisi nykyistä enemmän verosuunnittelumahdollisuuksia ja saattaisi johtaa epäoikeudenmukaiseen verokohteluun eri tulomuotojen välillä.

Eriytetty tuloverojärjestelmä on edelleen toimiva perusrakenne verojärjestelmälle. Laajaan veropohjaan ja matalaan verokantaan perustuva järjestelmä on neutraali, yksinkertainen ja läpinäkyvä. Eriytetyllä tuloverojärjestelmällä on myös parhaat edellytykset tulevaisuudessa toteuttaa hyvän verojärjestelmän tavoitteita sekä turvata veronsaajien intressit ja järjestelmän kansainvälinen kilpailukyky.

^a Ks. esim. "Mistä rahat?", Vasemmistoliitto 8.3.2019.

VIITTEET

- 1 Luvut vuoden 2019 hinnoin, ks. Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito.
- 2 Osakkeenomistajien verotusta eli osinkona jaetun voiton verotusta käsitellään jäljempänä (ss. 8–14).
- 3 Ks. esim. Valtiovarainministeriö (2017), s. 22.
- 4 Viime vuosina säädetyt korkomenojen vähennysrajoitukset ovat jossain määrin vähentäneet velkarahoituksen veroetuja.
- 5 Ks. Pasanen & Lammi (2019).
- 6 Veropohjissa on eroja mm. veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen määrittämisessä, korkojen vähentämismahdollisuuksissa, käyttömaisuudesta tehtävien poistojen suuruudessa ja vahvistettujen tappioiden hyödyntämismahdollisuuksissa.
- 7 Ks. Valtiovarainministeriö (2017), s. 46: ”Tosiasiallisten veroasteiden välinen ero Suomen eduksi voi olla pienempi kuin lakisääteisiä verokantoja koskeva vertailu antaa ymmärtää. Muilla pienillä avotulouksilla saattaa olla verotettavan tulon laskentasaännöksiä, jotka ovat verovelvollisen kannalta edullisempia kuin Suomessa ja siten vaikuttavat Suomen suhteelliseen houkuttelevuuteen investointien sijoittamismaana.”
- 8 Direktiiviehdotuksen mukaan verovelvollisella olisi oikeus verovuosi-kohtaiseen 50 prosentin suuruiseen lisävähennykseen tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoista lukuun ottamatta irtaimen aineelliseen käyttömaisuushyödykkeeseen liittyviä menoja. Siltä osin kuin tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot ylittävät 20 000 000 euroa, lisävähennys olisi 25 prosenttia. Tämän lisäksi direktiiviehdotukseen sisältyy tehostettu tutkimus- ja kehitystoiminnan kannustin toimintaa aloittaville yhtiöille, mikä kattaisi varsinkin startup-yrietykset. Tältä osin verovelvollinen voisi tehdä 100 prosentin ylimääräisen vähennyksen tutkimus- ja kehitystoiminnan menoistaan 20 000 000 euroon saakka. Edellytyksenä olisi, että verovelvollinen on listaamaton yritys, jonka palveluksessa on alle 50 työntekijää ja vuosiliikevaihto ja/tai taseen loppusumma on enintään 10 000 000 euroa. Yritys ei myöskään saisi olla viittä vuotta vanhempi eikä sillä saisi olla etuyhteydessä olevia yrityksiä.
- 9 Verovapaasti voidaan luovuttaa vain yhtiön käyttömaisuuteen kuuluvia osakkeita. Vaihdo-, sijoitus- ja rahoitusomaisuuteen tai ns. muuhun omaisuuteen kuuluvia osakkeita ei voida luovuttaa verovapaasti. Verotus- ja oikeuskäytännössä käyttömaisuusosakkeiden kriteerit ovat vuosien varrella merkittävästi kiristyneet. Osakeomistuksen lisäksi osakkeet omistavan yhtiön ja luovutuksen kohteena olevan yhtiön välillä tulee olla muu elinkeinotoimintaan liittyvä yhteys (toiminnallinen yhteys), joka kytkee osakeomistuksen omistajayhtiön elinkeinotoimintaan. Tällaisen toiminnallisen yhteyden vaatimus on varsin tulkinnanvarainen ja lisää merkittävästi epävarmuutta osakeluovutusten verokohtelusta.
- 10 Esimerkiksi Ruotsissa voimassa oleva osakeluovutusten verovapaussmalli vastaa pitkälti komission ehdottamaa mallia.
- 11 Oikeuskäytännössä on jo 1980-luvulla vahvistettu, että osakeyhtiömuoto voidaan yleisen veronkiertosaännöksen (nykyisin VML 28 §) nojalla sivuuttaa ja yhtiölle kanavoidut tulot kohdistaa yhtiön omistajalle ansiotulona verotettavaksi, mikäli voidaan katsoa, että kyseessä on tosiasiallisesti yhtiön omistajan palkkatulo tai siihen rinnastettava henkilökohtainen tulo. Ks. esimerkiksi KHO 1987-B-600, KHO 1987-B-601, KHO 1989-B-547 ja KHO 1990-B-555. Ks. myös Verohallinnon ohje 2.8.2016 (A126/200/2014), Veron kiertämisaännöksen soveltaminen.
- 12 Työpanososingosta on säädetty tuloverolain 33 b §:n 3 momentissa, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n 1 momentin 4 b -kohdassa ja ennakkoperintälain 13 a §:ssä.
- 13 Julkisessa keskustelussa esim. lääkäritoiminnan harjoittamista lääkäriyhtiöissä on pidetty esimerkkinä tulonmuunnosta. Tältä osin on huomattava, että yhden lääkärin yhtiöt on vakiintuneesti hyväksytty verotuksessa. Mikäli lääkärin ammattitoiminta monen lääkärin yrityksessä täyttää liiketoiminnan kriteerit (itsenäisyys, riski, suuntautuminen rajoittamattomaan potilasjoukkoon), yhteisyritystä ei ole perusteltua asettaa eri asemaan kuin yhden lääkärin yhtiötä.
- 14 Ks. myös Juusela (2014).
- 15 Vuonna 2014 raja korkeammalle veroprosentille alennettiin 40 000 euroon. Vuonna 2015 korkeampi veroprosentti nostettiin 33:een. Vuonna 2016 korkeampi veroprosentti nostettiin 34:ään ja raja korkeammalle veroprosentille alennettiin 30 000 euroon.

LÄHTEET

- Euroopan komissio (2016). Direktiiviehdotus EU:n jäsenvaltioiden yritysveropohjan harmonisoimiseksi, COM (2016) 685.
- HE 185/2013. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuloverolain, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta.
- Juusela, Janne (2014). Kasvun prosentit – näin korjaamme osinko- ja pääomatuloverotuksen, EVA Analyysi no 40, Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA.
- Kirkko-Jaakkola, Mikael (2019). Kansainvälinen palkkatietovertailu 2019, Verotietoa 86, Veronmaksajain keskusliitto.
- Pasanen, Virpi & Lammi, Ella (2019). Kenelle verot kuuluvat – näin Suomi menestyy maiden välisessä kilpailussa, Eva Raportti, Taloustieto Oy, Helsinki.
- Valkonen, Tarmo, Kauppi, Eija & Suni, Paavo (2014). Simuloiteja yhteisöveron alennuksen dynaamisista vaikutuksista Suomessa, Etlä Raportti No 41, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos.
- Valtiovarainministeriö (2017). Yritysverotuksen asiantuntijaryhmän raportti, Valtiovarainministeriön julkaisu – 12/2017, Valtiovarainministeriö.

TILASTOLÄHTEET

- IBFD (International Bureau of Fiscal Documentation), <https://www.ibfd.org/> (haettu 17.11.2020).
- KPMG, Corporate Tax Rates, <https://home.kpmg/xx/en/home/services/tax/tax-tools-and-resources/tax-rates-online.html> (haettu 17.11.2020).
- OECD, Foreign Direct Investment Statistics: Data, Analysis and Forecasts, <http://www.oecd.org/corporate/mne/statistics.htm> (haettu 17.11.2020).
- OECD, Tax Database, <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/tax-database/> (haettu 17.11.2020).
- PwC, Worldwide Tax Summaries Online, <https://taxsummaries.pwc.com/> (haettu 17.11.2020).
- Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito, <https://www.stat.fi/til/vtp/> (haettu 17.11.2020).
- Verohallinto, Tilastot ja tilastotietokanta, <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tilastot/> (haettu 17.11.2020).

EVA Analyysin *Verotuksen kolmiloikka* kirjoittaja

Oikeustieteen tohtori,
asianajaja
JANNE JUUSELA

ELINKEINOELÄMÄN VALTUUSKUNTA

Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA on elinkeinoelämän ajatuspaja, jonka tavoitteena on edistää yhteiskunnan pitkän aikavälin menestystä. EVA toimii elinkeinoelämän ja yhteiskunnan vaikuttajien kohtaamispaikkana.

EVA tuottaa tietoa ja uusia näkökulmia julkiseen keskusteluun.

EVA Analyysit ottavat kantaa ajankohtaisiin kysymyksiin ja tarjoavat ratkaisuja yhteiskunnallisiin ongelmiin.

Analyytit löytyvät EVAn kotisivuilta www.eva.fi.

ISSN 2342-0774 (Painettu) • ISSN 2342-0782 (PDF)